

Raadsvoorstel

Onderwerp : Jaarstukken 2024 en concept Programmabegroting 2026 van de GGD NOG
Portefeuillehouder : J.C. Wikkerink
Thema Raadsprogramma : Sociaal Domein

Global Goals

Aan welke Global Goals wordt bijgedragen:

Beslispunten

- De gemeenteraad van Aalten voor te stellen om:
 1. kennis te nemen van de voorlopige Jaarstukken 2024 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland;
 2. kennis te nemen van de concept Programmabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland;
 3. een zienswijze op de concept Programmabegroting 2026, zoals opgenomen in de concept brief, in te dienen bij het dagelijks bestuur van de GGD NOG;

Waarom dit besluit nemen

- De Jaarstukken 2024 vormen het sluitstuk van de P&C-cyclus voor het jaar 2024. De gemeenteraad kan de jaarstukken betrekken bij de beoordeling van de concept-Programmabegroting 2026 van de GGD.

In november 2024 ontving u de Uitgangspuntennota 2026 met daarin de algemene beleidsmatige en financiële kaders voor de concept-Programmabegroting 2026. In uw raadsvergadering van 25 februari 2025 heeft u besloten geen zienswijze in te dienen. De zienswijzen van andere gemeenten zijn betrokken bij het opstellen van de concept-Programmabegroting 2026.

In navolging op de Uitgangspuntennota 2026 ligt nu de concept-Programmabegroting voor zienswijze bij u voor. Wij stellen u, in tegenstelling tot de Uitgangspuntennota 2026, nu wél een (positieve) zienswijze in te dienen. Wij achten dit o.a. van belang, omdat preventie en de publieke gezondheidstaak steeds verder onder druk komen te staan door onevenredige bezuinigingen én in combinatie met de ingediende zienswijze door andere gemeenten op de Uitgangspuntennota 2026 er een beeld ontstaat waarbij er bij de GGD NOG bezuinigd kan worden, zonder dat dit consequenties heeft op de volksgezondheid.

Het dagelijks bestuur stelt de raad voorafgaande aan het vaststellen de Programmabegroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft onder meer met zich meegebracht dat gemeenteraad 12 weken de tijd heeft om een

zienswijze in te dienen op de conceptbegroting ([art. 35 lid 1 Wgr](#)) en wordt er van het dagelijks bestuur van de GGD NOG verwacht hierop een reactie te geven ([art. 35 lid 5 Wgr](#)). De wetgever heeft onder andere deze wijziging in de wet aangebracht, met als doelstelling het versterken van de democratische legitimatie van gemeenteraden.

Argumenten

1.1 Het vaststellen van de Jaarstukken en de begroting van de GGD NOG is een bevoegdheid van het algemeen bestuur

De gemeenteraad kan slechts kennis nemen van de Jaarstukken 2024 en een zienswijze indienen op de (concept)begroting. De GGD kent een eigen begroting. Het budgetrecht berust bij het algemeen bestuur, dat de begroting vaststelt ([art. 34 lid 1 Wgr](#)). De bedragen die op die begroting zijn opgenomen, zijn verplichte uitgaven voor de gemeente ([art. 10a Wgr](#) jo. [art. 193 onder b Gemeentewet](#)). Dat betekent dat de raad deze uitgaven op de begroting moet opnemen. Doet de raad dit niet, dan zullen gedeputeerde staten dit doen ten laste van de gemeente ([art. 194 Gemeentewet](#)). Dit betekent niet dat de raad haar budgetrecht kwijtraakt, maar de bijdrage aan een GR moet gezien worden als een verplichte uitgave.

1.2 De accountant heeft een goedkeurende verklaring gegeven op de Jaarrekening 2024 van de GGD NOG

De accountant zal een goedkeurende controleverklaring verstrekken als het algemeen bestuur van de GGD NOG de jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Naar het oordeel geeft de jaarrekening 2024 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen op 31 december 2024, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording. In de Sisa-en de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen.

2.1 de begroting 2026 is in navolging van de Uitgangspuntennota 2026 beleidsarm en betreft alleen een indexatie van de begroting

- De begroting 2026 is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn beschreven in de Uitgangspuntennota 2026. Op de begroting 2026 is een indexatie (4,57%) van toepassing. Daarnaast zijn er enkele autonome ontwikkelingen en/of opgaven die rondom de GGD NOG spelen.

Vanuit het perspectief van publieke veiligheid en gezondheid werkt de GGD samen met de VNOG aan een visie op een sterke publieke dienstverlening in de regio. De verandering in risico's veiligheid en gezondheid maken dat voorbereiding op een grootschalige en langdurige crisisaanpak nodig is.

Naar aanleiding van de takendiscussie en het rapport van Lysias in 2021 heeft het algemeen bestuur de kwetsbaarheid van de GGD NOG erkend en besloten te investeren in een sterkere GGD. Om hiervan op de hoogte te blijven, schenken we in de zienswijze hier aandacht aan.

De Rijksoverheid voert meerdere bezuinigen door die rechtstreeks terugslaan op de GGD-begroting, waarvan de 1,3 miljoen op de pandemische paraatheid het grootste beslag legt.

Rond Jeugdgezondheidszorg zijn meerdere factoren die de druk op de huidige opzet in de regio NOG verhogen. Uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg met vijf organisaties in Noord- en Oost-Gelderland is niet optimaal (kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid, nabijheid en kosten).

3.1 Uitdagingen rondom de bezuinigingen van Pandemische Paraatheid en het niet gegund krijgen van medische arrestantenzorg (MAZ)

Het bestuur van de GGD NOG heeft de raad medegedeeld dat de voorgenomen bezuinigingen van 300 miljoen euro een beslag legt van 1,3 miljoen euro op onze GGD-begroting. Daarnaast

brengt dit grote risico's mee omtrent de pandemische paraatheid, waardoor de volksgezondheid van onze inwoners in het geding komt. Verder heeft de GGD de aanbesteding in politieregio Oost voor de medische arrestantenzorg (MAZ) niet gegund gekregen. Naar verluidt is er geen enkele GGD in het land die de opdracht wel heeft gekregen. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van de forensische geneeskunde bij GGD NOG.

Met het landelijk ingezette beleid constateren wij dat preventie in zijn algemeenheid en de publieke gezondheidstaak geweld wordt aangedaan. In de zienswijze roepen wij op, om gezamenlijk met andere GGD-en en/of VNG, de noodklok te luiden én hiervoor eventueel onconventionele (communicatie) middelen te gebruiken.

3.2 Erkentelijk voor ingezette koers om bezuinigingen door te voeren middels een begrotingswijziging einde van dit jaar, ondanks de grote (financiële) tegenvallers

Zowel de GGD NOG als de gemeenten staan door landelijke bezuinigingen voor een flinke financiële opgave in 2026. Ondanks de opgelegde bezuinigingen, zoals beschreven onder 1, – maar ook ontwikkelingen zoals omtrent het Rijksvaccinatieprogramma – werkt de GGD NOG op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's uit voor 2026. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026.

In de zienswijze spreken wij onze waardering uit, maar eveneens benadrukken dat we verwachten dat bij een begrotingswijziging, waarbij sprake zal zijn van bezuinigingen of een wijziging in de inwonersbijdrage van gemeenten, deze voor zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden.

3.3 GGD Robuust en de Bestuursagenda hebben een directe relatie met de begroting

In kader van GGD Robuust en de Bestuursagenda zijn de volgende aandachtspunten geformuleerd:

- 1) Beter inspelen op de vraag van gemeenten
- 2) Vanuit partnerschap afspraken maken
- 3) Data: Veiligheidsrisico's wegnemen en gemeenten beter faciliteren met data
- 4) Arbeidsmarkt
- 5) Bedrijfsvoering
- 6) Communicatie
- 7) Medische Milieukunde
- 8) Infectieziektebestrijding

De evaluatie van GGD Robuust / Bestuursagenda (2023-2027) is gepland in het voorjaar 2025. Wij zien dat het op hoofdlijnen conform planning verloopt. In de zienswijzen verzoekt de gemeenteraad om periodiek op de hoogte gehouden worden omtrent de vorderingen.

3.4 Waardering voor de ontwikkelingen en beleidsindicatoren

De GGD NOG staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen. Deze ontwikkelingen en uitdagingen hebben gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD NOG. De afgelopen jaren heeft de GGD NOG – onder andere door COVID'19 - veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Ook zijn er de afgelopen jaren diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD NOG beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe [Producten en Diensten Catalogus](#) (PDC), [het nieuwe Kompas Volksgezondheid](#), de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026. De zienswijze van de gemeenteraad spreekt hierover haar waardering uit.

3.5 Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie

De instelling van een raadsadviescommissie geschiedt door het algemeen bestuur, op verzoek van de betrokken gemeenteraden ([art. 24a lid 1 Wgr](#)). Alle raden moeten instemmen met de instelling van de raadsadviescommissie – maar als ze dat doen – dan is het voor het algemeen bestuur ook een verplichting om tot instelling over te gaan. Het kiezen van de leden van de commissie is dan weer aan de raden, waarbij een raad er ook voor kan kiezen niet actief te participeren ([art. 24a lid 3 Wgr](#)).

Kortom, bij het uitblijven van het voorstel van de raad van Berkelland om te komen tot een adviescommissie, staat het geheel op losse schroeven. Zoals we dit al hebben waargenomen bij de VNOG. De raad van Berkelland betoogt dat bij één afgevaardigde per raad en een plaatsvervanger in een adviescommissie er een verschil in (informatie)positie ontstaan binnen haar raad. Dit is eenvoudig op te lossen door als gemeenteraad van Berkelland wél akkoord te gaan met een adviescommissie, maar uit haar midden geen afvaardiging aan te wijzen. Hierdoor blijft per saldo de (informatie)positie van de gehele gemeenteraad van Berkelland gelijk, maar is zij wel solidair aan de wens van de andere 21 deelnemende gemeenteraden.

Samengevat roepen wij de AB-leden van de GGD op om het AB-lid van Berkelland, op basis van bovenstaande argumentatie, te overtuigen van het belang van een gemeenschappelijke adviescommissie. Daarnaast zouden wij het op prijs stellen als het dagelijks bestuur in haar reactie op onze zienswijze ([art. 35 lid 5 Wgr](#)) onze oproep ondersteund, dan wel afwijst.

Kanttekeningen

3.1 De gemeenteraad dient geen zienswijze in op de concept Programmabegroting 2026 van de GGD NOG

Het is mogelijk voor de raad om, in het verlengde van de Uitgangspuntennota 2026, geen zienswijze in te dienen op de concept begroting. Er zijn een aantal ontwikkelingen (deels buiten de begroting) die aanleiding geven voor het college om wel een zienswijze in te dienen. Wij achten dit o.a. van belang, omdat preventie en de publieke gezondheidstaak steeds verder onder druk komen te staan door onevenredige bezuinigingen én in combinatie met de ingediende zienswijze door andere gemeenten op de Uitgangspuntennota 2026 er een beeld ontstaat waarbij er bij de GGD NOG bezuinigd kan worden, zonder dat dit consequenties heeft op de volksgezondheid.

- 3.2 De gemeenteraad dient aanvullend een zienswijze in middels een amendement

Het is mogelijk voor de raad om de concept zienswijze aan te vullen middels een amendement. Uit de takendiscussie in 2021 is nadrukkelijk naar voren gekomen dat er weinig tot geen ruimte is om op de huidige uitvoering van taken te bezuinigen. Bovendien werkt de GGD NOG op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's uit voor 2026. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026. Het college vindt een aanvullende zienswijze op dit moment prematuur.

Indien de raad een zienswijze wil indienen is het wenselijk dat de raad beschrijft welke taken de GGD niet langer meer hoeft uit te voeren. Daarnaast is het mogelijk dat de raad een zienswijze wil indienen zonder financiële gevolgen.

Is er draagvlak voor dit besluit?

Het is aan uw raad om te beoordelen of u al dan niet een zienswijze wilt indienen. Het is aan te raden om hierover contact te zoeken bij de andere 22 deelnemende gemeente van de GGD NOG. De (mogelijke) instelling van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie kan hier in de toekomst een belangrijke bijdrage aan leveren.

Wat zijn de financiële consequenties van dit besluit?

1.1 De Jaarrekening 2024 van de GGD NOG kent een negatief resultaat en wordt verantwoord in de Voorjaarsnota

De Jaarrekening 2024 sluit af met een negatief resultaat van €170.000. Het negatieve resultaat is ontstaan door de volgende drie ontwikkelingen in de jeugdgezondheidszorg:

- Allereerst zijn er hogere lasten door de huur van ruimtes. Er is ruimtegebrek op scholen, waardoor de GGD NOG meer externe locaties dient te huren;
- Daarnaast heeft de GGD NOG de software voor het kinddossier Europees aanbesteed. Uit deze aanbesteding is een ander pakket gekomen. De implementatie van dit nieuwe pakket geeft extra inzet van medewerkers gevraagd.
- Tenslotte zijn de extra kosten voor de jeugdgezondheid van statushouders niet in rekening gebracht bij gemeenten.

Het bestuur van de GGD stelt voor om het tekort te dekken door:

- € 46.000 te onttrekken aan de algemene reserve, waarmee de weerstandscapaciteit 100% is;
- € 124.000 op basis van inwoneraantallen te betalen door de deelnemende gemeenten, exclusief de gemeente Apeldoorn, aangezien deze gemeente geen jeugdgezondheid bij GGD NOG afneemt' (afgerond betekent dit een bedrag van € 5.000 voor de gemeente Aalten én wordt verantwoord in de Voorjaarsnota).

2.1 In november 2025 komt de Regio Achterhoek met bezuinigingsvoorstellen, waardoor in de voorliggende concept begroting slechts sprake is van een indexering

Vanuit verschillende gemeenten is het signaal afgegeven om te komen met voorstellen die bijdragen aan de oplossingen voor de bezuinigingsopgave voor de gemeenten. Hiervoor worden scenario's opgesteld voor de taken die uit de inwonerbijdrage worden bekostigd. Vooruitlopend op de uitkomsten hiervan worden in deze programmabegroting geen voorstellen gedaan met financiële gevolgen, anders dan op basis van de afgesproken indexering. Dit betekent dat gemeenten te maken krijgen met een hogere inwonerbijdrage. Deze indexeringssystematiek heeft het algemeen bestuur op 21 november 2019 vastgesteld. Eventueel worden aanpassingen in de begroting (naar aanleiding van de uitkomsten van de bezuinigingsopgave) meegenomen in de 1e begrotingswijziging die in november 2025 aan het Algemeen bestuur wordt voorgelegd. De door het Algemeen bestuur vastgestelde begroting 2026 (10 september 2025) zal worden meegenomen bij het opstellen van onze begroting.

Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd over dit besluit?

- Nadat de raad besloten heeft over dit raadsvoorstel, zal dit raadsbesluit kenbaar gemaakt worden aan het dagelijks bestuur van de GGD NOG.

Wat gaat er gebeuren na dit besluit?

Het dagelijks bestuur van de GGD NOG verzamelt alle zienswijzen van de 22 deelnemende gemeenten. Voorafgaande aan het nemen van het besluit over de begroting door het algemeen bestuur, stelt het dagelijks bestuur, de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt ([art. 10 lid 6 Wgr](#)). Het algemeen bestuur neemt, alles overwegende, op 10 september 2025 een definitief besluit op de begroting 2026.

Wat gaat er gebeuren?

Met inachtneming van de ingediende zienswijzen uit de verschillende 22 deelnemende gemeenten neemt het algemeen bestuur een besluit over de begroting 2026 GGD NOG.

Wie gaat het doen?

Algemeen bestuur GGD NOG

Wanneer?

Woensdag 25 juni 2025

Bijlagen

- 1. Aanbiedingsbrief voorlopige jaarstukken 2024 GGD NOG

2. Aanbiedingsbrief concept Programmabegroting 2026 GGD NOG
3. Jaarstukken 2024 GGD NOG
4. Accountantsverslag jaarrekening 2024 GGD NOG
5. Concept Programmabegroting 2026 GGD NOG
6. Verzamelbundel zienswijzen raden op de Uitgangspuntennota 2026 GGD NOG
7. Zienswijzen gemeenten per onderwerp op Uitgangspuntennota 2026

Aalten, 30 november 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

drs. A.J.M. Gildhuis
secretaris/algemeen directeur

mr. A.B. Stapelkamp
burgemeester